

Sukupuolten eläke-erot Kelan eläkkeiden näkökulmasta

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

STM.FI

Kelan eläkkeet eläketurvan perustana

Vähimmäiseläketurva Suomessa muodostuu Kelan maksamasta kansaneläkkeestä ja takuueläkkeestä. Kansaneläkkeen täysi määrä on 662,86 euroa kuukaudessa (avio- tai avoliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa oleville 591,79 euroa/kk). Täyttä kansaneläkettä saa, jos ei ole ollenkaan työeläkkeitä tai jos niiden yhteismäärä ennen veroja on enintään 56,04 euroa/kk. Takuueläke turvaa Suomessa asuvalle henkilölle vähimmäiseläkkeen (834,52 e/kk vuonna 2020), jos kaikki hänen eläkkeensä ennen verotusta ovat yhteensä enintään 827,78 e/kk. (Ks. tarkemmin kela.fi/kansanelake ja kela.fi/takuuelake.) Kela alkoi maksaa takuueläkkeitä maaliskuussa vuonna 2011 ja viime vuosina takuueläkkeen saajien määrä on lisääntynyt ([Pösö 2019](#))

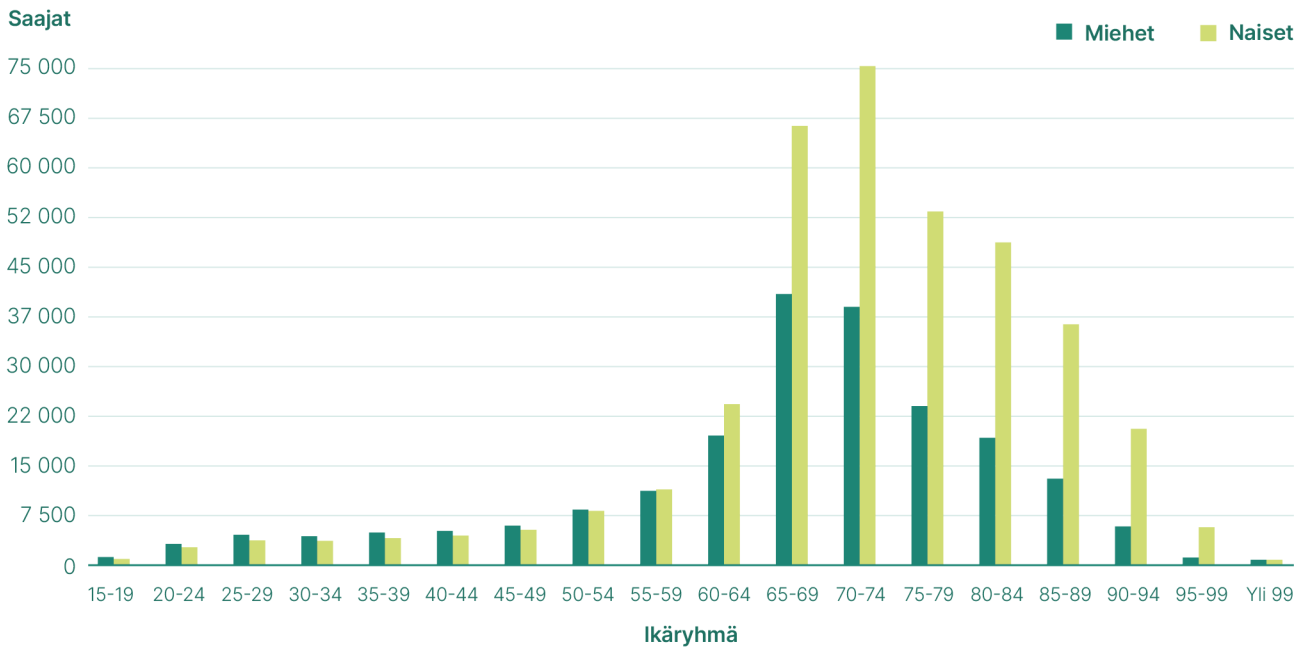
Keskustelussa sukupuolten eläke-eroista korostuu naisten miehiin verrattuna pienemmät työeläkkeet ja usein mm. perhevapaiden merkitys naisten pienempien eläkkeiden taustalla. Perhevapaiden ajalta kertyy eläkettä, mutta lastenhoitovuosien ansiot jäävät myös nuoremmilla ikäluokilla miesten ansioista ([Ritola 2020](#)). Sukupuolten eläke-erojen taustalla on kuitenkin useita tekijöitä, jotka liittyvät koulutus- ja ammattivalintoihin, työuriin, palkka-eroihin ja hoivavastuiden epätasaiseen jakautumiseen, joten myös keinoja kaventaa eläke-eroja ja edistää tasa-arvon toteutumista täytyy hakea monipuolisesti yhteiskuntapolitiikan eri osa-alueilta ([Koskenvuo 2020](#)).

”Minkä taakseen jättää, sen edestään löytää” tiivistää hyvin työeläkkeen karttumislogiikan – työeläke kertyy tehdystä työstä. Jos takana on pitkä yhtenäinen ansiotyöura, edessä odottaa kohtuullinen toimeentulo myös eläkeiässä ([Koskenvuo 2016](#)). Jos työura jää lyhyeksi ja karttuneen työeläkkeen määrä pieneksi tai työura ei koskaan pääse alkamaan, eläketurvan perustana ovat Kelan eläkkeet.

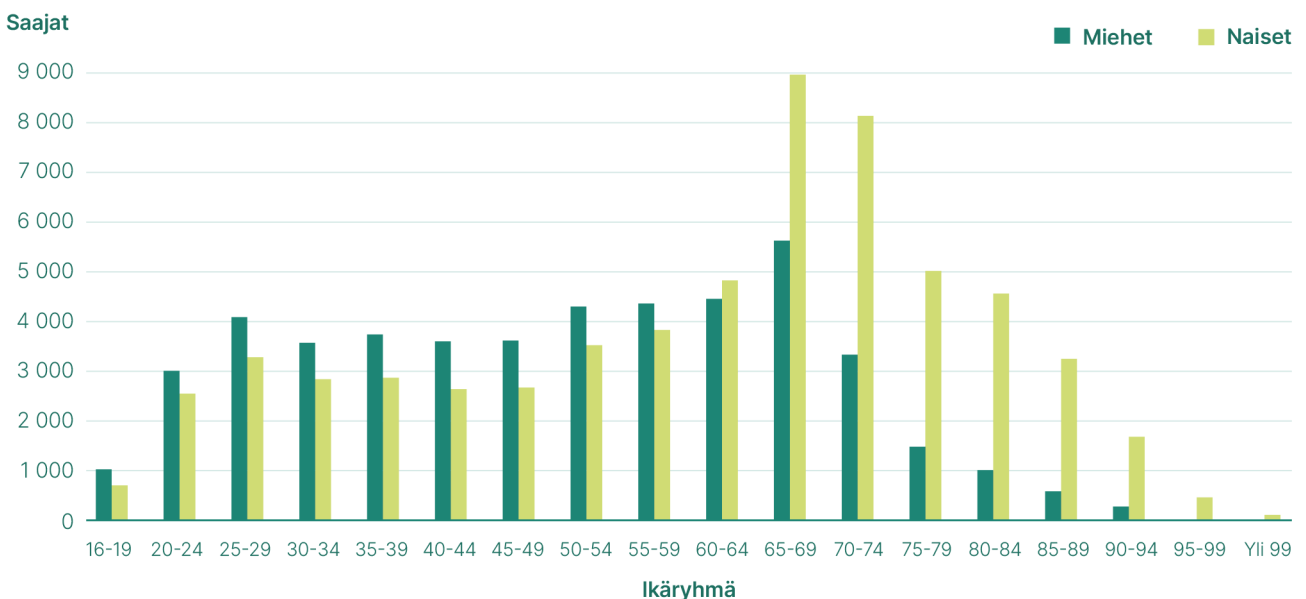
Tarkempi tarkastelu ikäryhmittäin tuo esille monipuolisemman kuvan sukupuolten eläke-eroista

Vuoden 2019 lopussa oli yhteensä noin 590 000 kansaneläkkeen saajaa ja noin 109 500 takuueläkkeen saajaa. Kelan eläkkeiden saajista enemmistö on naisia: kansaneläkkeen saajista naisia oli 64 prosenttia ja takuueläkkeen saajista 56 prosenttia. Tarkempi tarkastelu ikäryhmittäin tuo kuitenkin esiin sen, että nuoremmissa ikäryhmissä suurempi osuus Kelan eläkkeiden saajista on miehiä ja iän myötä naisten osuus saajista alkaa kasvaa. Noin 460 000 vanhuuseläkkeen saajasta naisia oli vuoden 2019 lopussa lähes 70 prosenttia.

Kuvio 1. Kansaneläkkeen saajat ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuoden 2019 lopussa

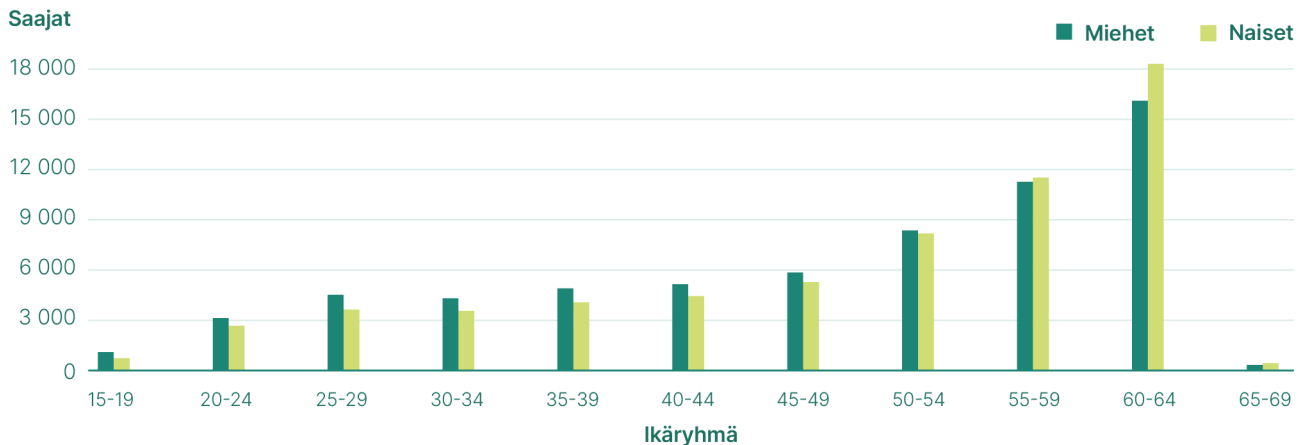
Kuvio 2. Takuueläkkeen saajat ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuoden 2019 lopussa

Alle vanhuuseläkeikänsä olevat omaa eläkettä kansaneläkejärjestelmästä saavat ovat työkyvyttömyyseläkkeiden saajia – joko kuntoutustuen eli määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen tai toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saajia. Vuoden 2019 lopussa työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkejärjestelmästä sai yhteensä noin 126 900 henkilöä, joista naisia oli 49 %. Miesten osuus työkyvyttömyyseläkkeen saajista pysyy hivenen suurempana noin 50 ikävuoteen saakka, josta lähtien naisten osuus saajista nousee vähän yli 50 prosenttiin.

Sukupuolten eläke-erot työkyvyttömyyseläkkeissä heijastavat eroja sairastavuudessa. Esimerkiksi nuorilla miehillä työkyvyttömyyseläkkeen perusteena on nuoriin naisiin verrattuna useammin psyykkisen kehityksen häiriöt, kehitysvammat sekä skitsofreniat - naisilla taas mielialahäiriöt ovat useammin työkyvyttömyyseläkkeen perusteena. Kaikista nuorimmista alle 20-vuotiaista Kelan eläkkeiden saajista miehiä on noin 60 %. Nuoremmissa ikäryhmissä miehet ovat naisiin verrattuna myös useammin toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen saajia ja naiset taas kuntoutustuen saajia.

Kuvio 3. Kelan työkyvyttömyyseläkkeen saajat ikäryhmän ja sukupuolen mukaan vuoden 2019 lopussa

Perhe-eläkkeet tasaavat sukupuolten välisiä eläke-eroja – valtaosa leskeneläkettä saavista on naisia

Perhe-eläkkeen merkitys on naisille suurempi kuin miehille (saajista 84 prosenttia on naisia) ja perhe-eläkkeet ovat tasanneet sukupuolten välisiä eläke-eroja. Miehillä perhe-eläkkeen merkitys on vähäisempi. Miehillä on usein puolisoa korkeampi työeläke, ja leskeneläkkeessä tehtävän eläkesovituksen vuoksi miehillä ei usein jää leskeneläkettä maksuun. Miesten lyhyemmästä elinajasta johtuen miehet ovat leskiä naisia harvemmin. (Kuivalainen ym. 2019)

Työeläkejärjestelmän lisäksi omaisensa menettänyt voi saada Kelasta perhe-eläkkeenä joko leskeneläkettä tai lapseneläkettä (kela.fi/omaisenkuolema). Vuoden 2019 lopussa kansaneläkejärjestelmästä leskeneläkettä saavista valtaosa, 74 prosenttia, oli naisia.

Kirjoittajat

Karoliina Koskenvuo
tutkimuspäällikkö
Tutkimusyksikkö, Kela

Reeta Pösö
suunnittelija
Analytiikkayksikkö, analytiikka- ja tilastoryhmä, Kela

Tämä esite on tuotettu osana sosiaali- ja terveysministeriön koordinoimaa

[Sukupuolten eläke-erot -hanketta \(2018-2020\)](#).

Hanke toteutetaan yhteistyössä Eläketurvakeskuksen, Kelan ja Työeläkevakuuttajat Telan kanssa.

Tämä julkaisu on saanut rahoitusta Euroopan Unionin perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelmasta (2014–2020).

Julkaisun sisältö edustaa ainoastaan tekijän näkemyksiä ja on yksinomaan hänen vastuullaan. Euroopan komissio ei vastaa julkaisun sisältämien tietojen käytöstä.